

Sygn. akt III RC 528 /15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie :

Przewodniczący SSR Ewa Felińczak

Protokolant Paulina Sieradzka

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2015 roku we Włocławku

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko D. T.

o uchylenie alimentów

1. uchyla z dniem 01 stycznia 2016 r. alimenty powódki A. P. na rzecz pozwanej D. T. w kwocie po 200 zł (dwieście złotych) miesięcznie ustalone ugodą sądową zawartą przed Sądem Rejonowym we Włocławku z dnia 02 grudnia 2010 r. w sprawie III RC 623/10;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. kosztami postępowania w sprawie obciąża powódkę A. P..

Sygn. akt III RC 528/15

UZASADNIENIE

W dniu 14 lipca 2015 r. A. P. wniosła pozew o uchylenie obowiązku alimentacyjnego wobec swojej matki D. T. w wysokości po 200 zł miesięcznie, ustalonego na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym we Włocławku w dniu 02.10.2010 r. w sprawie III RC 623/10.

W uzasadnieniu żądania powódka wskazała, że w chwili zawierania ugody prowadziła własną działalność gospodarczą – sklep z tanią odzieżą. Obecnie zmuszona była zlikwidować sklep z uwagi na brak dochodów i problemy zdrowotne. Powódka nadal ma zarejestrowaną działalność – handel obwoźny, ale dochód z tej działalności jest bardzo niski – około 1000 zł miesięcznie. Poza tym powódka zmaga się z problemami zdrowotnymi, podjęła leczenie, co wiąże się z kosztami. Nie jest w stanie przekazywać pozwanej ustalonej kwoty alimentów.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu podniosła, iż powódka zlikwidowała sklep, ale nadal ma zarejestrowaną działalność – handel obwoźny, w którym pomaga jej mąż T. P.. Powódkę stać na dwukrotne w ciągu roku wyjazdy zagraniczne. Pozwana mieszka z synem, który będąc porażony przez prąd ma bezwład prawej ręki. Jego dochód stanowi renta II grupy z opieki w wysokości 529 zł. Z tej kwoty płaci alimenty po 250 zł. Pozostaje mu 270 zł. Syn jak może to wyręcza pozwaną w pracach domowych. Córka M. od wielu lat zapewnia pozwaną prywatne leczenie oraz opiekę. Przez cały rok zaopatruje ją w warzywa i owoce. Pozwana utrzymuje się z emerytury w kwocie 791,91 zł, dodatku pielęgnacyjnego 208,17 zł, alimentów od syna 200 zł i od córki 200 zł. Razem jej dochód wynosi 1400,08 zł miesięcznie. Koszty jakie ponosi wynoszą razem około 850 zł miesięcznie. Pozwana ma I grupę inwalidzką. Jest całkowicie niezdolna do samodzielnego egzystowania – niewidoma i głucha.

Powódka nie kontaktuje się z pozwaną. D. T. nie może liczyć na jakąkolwiek pomoc z jej strony. Mąż powódki z zawodu jest hydraulikiem, może więc podjąć pracę. Dzieci powódki nie znają pozwanej. Córka powódki jest dobrze sytuowana, posiada hotel.

Na rozprawie powódka podtrzymała żądanie pozwu i wносиła o uchylenie alimentów od 01 listopada 2015 r. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 02 grudnia 2010 r. w sprawie III RC 623/10 przed Sądem Rejonowym we Włocławku strony zawarły ugodę na mocy, której A. P. zobowiązała się płacić na rzecz D. T. alimenty w kwocie po 200 zł miesięcznie płatne do rąk powódki do dnia 10. każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności każdej raty poczynając od dnia 01.12.2010 r. Postanowienie o umorzeniu postępowania uprawomocniło się w dniu 10 grudnia 2010 r.

W chwili zawarcia ugody D. T. miała 78 lat. Utrzymywała się z emerytury w wysokości około 700 zł oraz zasiłku z tytułu niepełnosprawności w kwocie 173 zł miesięcznie. Miała orzeczenie o I grupie inwalidzkiej. Chorowała na zaćmę i niedosłuch. Przeszła zawał serca. Pomagała jej córka M..

Z kolei A. P. miała 43 lata. Nie miała wyuczonego zawodu. Nigdzie nie pracowała. Posiadała na utrzymaniu dwoje dzieci. Mieszkała z dziećmi i mężem. Mąż pozwanej prowadził działalność gospodarczą – handel obwoźny tanią odzieżą. Pozwana nie otrzymywała zasiłku rodzinnego na dzieci.

Dowód: akta sprawy III RC 623/10 Sądu Rejonowego we Włocławku.

Obecnie ustalono, że:

Powódka A. P. ma 48 lat. Nie ma wyuczonego zawodu. Prowadzi działalność gospodarczą, którą wcześniej prowadził jej mąż. Przychód z działalności wynosi około 2200-2300 zł miesięcznie. Z tej kwoty opłaca składki ZUS w kwocie 1100 zł oraz ponosi koszty utrzymania mieszkania, na które składa się czynsz 400 zł, woda 80-100 zł, prąd około 100 zł, telefon 60 zł, telewizja kablowa 130 zł miesięcznie. Kiedy prowadziła działalność – sklep z używaną odzieżą zawodziła pozwanej ręczniki, szlafroki.

Pozostaje w związku małżeńskim, z którego ma dwie dorosłe córki. Mąż powódki nigdzie nie pracuje. Jest zarejestrowany jako bezrobotny bez prawa do zasiłku. Z zawodu jest hydraulikiem. Otrzymuje propozycje pracy, jednak pracodawcy nie chcą go zatrudnić, gdyż nie jest na bieżąco z nowymi technologiami. Mąż powódki jest zdrowy, na nic się nie leczy. Córka powódki prowadzi hotel w P.. Pomaga finansowo powódce, robi podstawowe zakupy. Powódka pomaga córce przy opiece nad wnukami.

A. P. nie posiada żadnych zadłużeń. Ma oszczędności w kwocie około 3000 zł, z okresu kiedy działalność gospodarcza przynosiła jej większe zyski. Z kwoty tej pokrywa bieżące koszty utrzymania. Razem z mężem posiada mieszkanie spółdzielcze własnościowe o powierzchni 53 m² wartości około 120.000 zł. Poza tym mają busa ciężarowego rocznik 1988 wartości około 3500 zł. Samochód jest zajęty przez komornika za długi po poprzednim właścicielu. Powódka razem z mężem posiadają samochód osobowy wartości około 10.000-12.000 zł, motocykl o wartości około 3000 zł.

Powódka przebywa na zwolnieniu lekarskim z powodu zapalenia płuc i choroby kręgosłupa. Obecnie podjęła leczenie onkologiczne. Często traci przytomność. Ma zleconą biopsję. Stwierdzono u niej zmiany na tarczycy. Przyjmuje antybiotyki na zapalenie płuc, których koszt to około 80 zł na dwa tygodnie plus do tego leki osłonowe. Oprócz tego wykupuje leki na kręgosłup za około 40 zł miesięcznie.

Dowód: zeznania powódki A. P. k. 64v (zapis cyfrowy rozprawy z dnia 26.10.2015 r. 00:09:34-00:13:58), k. 87v (zapis cyfrowy rozprawy z dnia 16.12.2015 r. 00:06:06-00:22:29),

zaświadczenie z Urzędu Skarbowego we W. o przychodach w 2014 r. k. 13,

oświadczenie powódki o stanie rodzinnym i majątkowym k. 15,

oświadczenie powódki o wydatkach stałych k. 16,

kserokopia księgi przychodów za miesiąc VII-X k. 76-81.

Pozwana D. T. ma 83 lata. Z zawodu jest dziewiarką. Utrzymuje się z emerytury w wysokości 792 zł miesięcznie plus dodatek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności 208 zł, łącznie 1000 zł miesięcznie. Otrzymuje alimenty od powódki i syna w wysokości po 200 zł miesięcznie. Nie ma dofinansowania z PFRON na zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Sama prowadzi gospodarstwo domowe. Na jedzenie wydaje 14-17 zł dziennie.

Mieszka z synem W. T. w mieszkaniu o powierzchni 63 m². Mieszkanie jest własnością pozwanej. Pozwana sporządziła rozporządzenie testamentowe, na mocy, którego do spadku po sobie powołała córkę M. M. (2) i syna W. T.. Opłaty mieszkaniowe wynoszą: czynsz 420 zł, kablówka 140 zł, prąd 159 zł, woda 56 zł miesięcznie. Podatek od nieruchomości wynosi 93 zł na rok. Syn pozwanej nie partycypuje w żadnych kosztach i opłatach mieszkaniowych. Utrzymuje się tylko z zasiłku z opieki społecznej w wysokości 529 zł miesięcznie, z czego 250 zł płaci alimentów na małoletnie dziecko.

Pozwana nie chce sprzedać bądź zamienić swojego mieszkania na mniejsze. Zdarzyło się, że mieszkanie było zadłużone. Zadłużenie spłaciła córka M. M. (2).

Pozwana leczy się okulistycznie, ma zanik siatkówki. Poza tym leczy się na serce, ma też niedosłuch. Na leki przeznacza około 200-250 zł miesięcznie. Prywatnie chodzi na wizyty do okulisty i na zabiegi laserowe. Córka M. M. (2) ponosi koszt tych wizyt i zabiegów. Jedna wizyta kosztuje 100 zł.

D. T. nie posiada długów, nie ma też oszczędności.

Dowód: zeznania pozwanej D. T. k. 64v (zapis cyfrowy rozprawy z dnia 26.10.2015 r. 00:13:58-00:22:31), k. 87v-88 (zapis cyfrowy rozprawy z dnia 16.12.2015 r. 00:23:17-00:36:49),

kserokopia decyzji ZUS o waloryzacji emerytury k. 28,

kserokopia orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa k. 29,

kserokopia faktury VAT za telewizję kablową k. 30, 49,

kserokopia faktury VAT za energię elektryczną k. 31,

kserokopia decyzji w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości k. 32,

faktura VAT na zakup leków k. 33, 85

kserokopia faktury VAT za montaż instalacji domofonowej k. 34,

kserokopia potwierdzenia zapłaty za wodę k. 35,

kserokopia pisma (...) we W. k. 36,

kserokopia zlecenia lekarskiego k. 43,

kserokopia zawiadomienia o zmianie wysokości opłat k. 46,

kserokopia dowodu potwierdzenia wpłaty podatku od nieruchomości k. 51,

kserokopia wezwania (...) do zapłaty za usługi opiekuńcze k. 52,

kserokopia upomnienia z (...) za usługi (...) k. 53,

kserokopia faktury VAT na zakup aparatu słuchowego k. 55,

kserokopia zlecenia na zaopatrzenie na wyroby medyczne k. 57-58, 59-60,

kserokopia potwierdzenia wpłaty za usługi (...) k. 61,

kserokopia faktury VAT na zakup wkładów anatomicznych k. 62,

kserokopia rozliczenia zużycia wody k. 63.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 138 kro w razie zmiany stosunków zarówno uprawniony, jak i zobowiązany mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

W myśl art. 133 § 2 kro uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten kto znajduje się w niedostatku.

Potrzeba korekty istnienia czy zakresu obowiązku alimentacyjnego zachodzi wówczas, gdy uprawniony nie znajduje się już w niedostatku bądź zmianie uległy możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego lub potrzeby uprawnionego.

W miarę zmian okoliczności, istotnych z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu (art. 133 i 135 kro), strony mogą żądać uchylecia obowiązku alimentacyjnego bądź też podwyższenia lub obniżenia alimentów.

Rozstrzygnięcie o żądaniu opartym na art. 138 kro wymaga porównania stanu istniejącego w chwili uprawomocnienia się orzeczenia w poprzedniej sprawie ze stanem istniejącym obecnie w dacie orzekania.

Rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie wymagało na wstępie ustalenia czy doszło do zmiany wyżej wskazanych stosunków stanowiących założenie powództwa, a następnie odniesienia się do samego żądania powódki o uchylenie ciążącego na niej obowiązku alimentacyjnego względem pozwanej.

Mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd ustalił, że od czasu zawarcia ugody w poprzedniej sprawie sytuacja powódki, zobowiązanej do alimentacji, uległa istotnej zmianie, co ostatecznie skutkuje uchyleciem obowiązku alimentacyjnego.

A. P. nadal prowadzi działalność gospodarczą, z tym, że nie jest to już sklep z używaną odzieżą, a przejęta po mężu działalność – handel obwoźny. Przychód miesięczny z działalności wynosi 2200-2300 zł miesięcznie. Powódka z tej kwoty musi ponieść koszty składek ZUS i opłat mieszkaniowych w kwocie łącznej 1870 zł. Po uiszczeniu wszystkich należności na utrzymanie pozostaje A. P. kwota 300-400 zł miesięcznie, co powoduje uszczerbek w koniecznym utrzymaniu jej oraz rodziny. Należy zauważyć, iż powódka prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z mężem, który jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. W utrzymaniu powódce pomaga córka, która prowadzi hotel w P.. A. P. poza oszczędnościami w kwocie 3000 zł, które pozostały jej z czasów lepiej prosperującej działalności, posiada samochód osobowy, ciężarowym, motocyklem oraz mieszkaniem nie ma innego majątku. Jej sytuacja zdrowotna w porównaniu do poprzedniej sprawy uległa znacznemu pogorszeniu. Powódka leczy się onkologicznie i endokrynologicznie oraz na kręgosłup. Przyjmuje leki na zapalenie płuc, na które wydaje około 80 zł na dwa tygodnie oraz leki na kręgosłup za około 40 zł miesięcznie.

Z powyższego wynika, że sytuacja majątkowa, rodzinna i zdrowotna powódki uległa pogorszeniu. Obecnie nie pozwala ona na partycypowanie w kosztach utrzymania pozwanej bez uszczerbku w koniecznym utrzymaniu powódki i jej męża.

Z kolei sytuacja materialna pozwanej również uległa zmianie. Dochód pozwanej zwiększył się o około 130 zł miesięcznie. Poza tym otrzymuje ona alimenty od syna w kwocie po 200 zł miesięcznie oraz alimenty od powódki. Wydatki pozwanej związane z utrzymaniem mieszkania wnoszą około 780 zł miesięcznie. D. T. mieszka z synem, który nie partycypuje w żadnych kosztach utrzymania. Stan zdrowia pozwanej od czasu poprzedniej sprawy właściwie pozostaje taki sam. W dalszym ciągu leczy się okulistycznie, laryngologicznie i kardiologicznie. Wydatki z tym związane wynoszą około 200-250 zł miesięcznie. Koszty prywatnych wizyt pozwanej u okulisty i zabiegów laserowych ponosi córka pozwanej M. M. (2).

Z materiału dowodowego wynika, że pozwana dysponuje dochodem w kwocie 1000 zł miesięcznie. Sama prowadzi gospodarstwo domowe. Nie egzekwuje należności czy partycypowania w kosztach utrzymania mieszkania, które wspólnie zajmuje z synem, a wobec którego, o czym wiadomo Sądowi z urzędu, jest prowadzone postępowanie o leczenie odwykowe.

Zdaniem Sądu okoliczność, iż syn pozwanej nie dokłada się do ponoszenia kosztów utrzymania dużego mieszkania (o powierzchni 62 m²) nie może być uznana za pozostawanie przez pozwaną w niedostatku. W ocenie Sądu nie może być tak, że powódka wywiązując się z ugody dotyczącej ponoszenia obowiązku alimentacyjnego względem matki, poniekąd utrzymuje swego dorosłego brata.

Należy zauważyć, że pozwana posiadając własny dochód w wysokości około 1000 zł posiada majątek w postaci własnościowego mieszkania o powierzchni 63 m². Pozwana winna zaspokajać swoje potrzeby materialne przede wszystkim we własnym zakresie, rozważając nawet możliwość zamiany mieszkania na mniejsze bądź też jego sprzedaży i kupna mniejszego, a uzyskane w ten sposób świadczenie pieniężne przeznaczyć na swoje koszty utrzymania.

W orzecznictwie podkreśla się, że stan niedostatku występuje w sytuacji, w której człowiek nie ma w ogóle lub nie ma dostatecznych własnych środków utrzymania, które mogłyby zaspokoić jego usprawiedliwione, podstawowe potrzeby (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.05.1998 r., sygn.. akt I CKN 242/98, LEX 327913). Z zeznań pozwanej wynika, że posiada dochód w wysokości około 1000 zł. Podnosi, iż nie jest w stanie sama, z otrzymywanych pieniędzy, zaspokoić swoich podstawowych potrzeb. Jednocześnie stanowczo zeznała, iż nie zamierza sprzedać swojego mieszkania w celu zaspokojenia tych usprawiedliwionych potrzeb. Pozwana utrzymując tak duże mieszkanie i ponosząc opłaty z tym związane oraz utrzymując dorosłego syna niejako przerzuca ciężar utrzymania swojego syna na powódkę A. P., która w pewien sposób partycypuje przez to w utrzymaniu swojego dorosłego brata. Sam wiek pozwanej nie przesądza o konieczności utrzymywania dalszego obowiązku alimentacyjnego powódki. Na marginesie nadmienić należy, iż pozwana testamentem zapisała swoje mieszkanie córce oraz synowi, pomijając przy tym w dziedziczeniu powódkę. Wskazać należy, iż powódka przez okres 5 lat systematycznie płaciła alimenty do jakich się zobowiązała ugodą z dnia 2 grudnia 2010r w sprawie III RC 623/10, gdyż wówczas mimo, iż sama nie pracowała jej sytuacja materialna była na tyle dobra, iż pozwalała jej nałożenie alimentów na matkę D. T.. Dopiero znaczne pogorszenie jej sytuacji materialnej i zdrowotnej spowodowało konieczność wystąpienia przez nią o uchylenie alimentów wobec pozwanej, gdyż na utrzymanie swoje i męża pozostaje jej obecnie kwota około 300-400 zł miesięcznie. Powódka obecnie sama korzysta ze wsparcia finansowego córki, z uwagi na złą sytuację materialną.

Zgodnie z art. 133 § 2 kro brak niedostatku osoby uprawnionej niweczy obowiązek alimentacyjny osoby zobowiązanej. Biorąc pod uwagę wyżej wskazane okoliczności niniejszej sprawy, Sąd doszedł do wniosku, iż zachodzą przesłanki do uchylenia obowiązku alimentacyjnego powódki wobec pozwanej.

Podstawą uchylenia dotychczasowego obowiązku alimentacyjnego było przede wszystkim pogorszenie sytuacji materialnej (zmniejszenie dochodów) i zdrowotnej zobowiązanej. Zdaniem Sądu pozwana D. T. nie znajduje się w niedostatku, stąd należało uznać co do zasady za słuszne żądanie powódki.

Do rozważenia pozostała kwestia momentu ustania obowiązku alimentacyjnego powódki względem pozwanej. Sąd doszedł do przekonania, że w tej sprawie obowiązek alimentacyjny powódki A. P. względem pozwanej D. T. należało uchylić z dniem 01 stycznia 2016 r., albowiem do tej pory alimenty były systematycznie płacone przez powódkę. Nadto A. P. dysponuje drobnymi oszczędnościami, dlatego też sąd uznał, iż alimenty na rzecz pozwanej należy uchylić od dnia 1 stycznia 2016r. Wobec tego powództwo w pozostałej części - o uchylenie alimentów od dnia 01.11.2015 r. - zostało oddalone.

Wydając orzeczenie w niniejszej sprawie, Sąd oparł swe rozstrzygnięcie na zeznaniach stron, złożonych do akt sprawy dokumentach oraz aktach sprawy III RC 623/10 Sądu Rejonowego we Włocławku. Przechodząc do oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie należy zauważyć, iż Sąd dał wiarę zeznaniom stron uznając je za wiarygodne i logiczne. Znajdują one potwierdzenie w dokumentach przez nich przedłożonych. Zgodnie z przepisem art. 230 k.p.c. w sytuacji, gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o określonych faktach, Sąd mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może uznać te fakty za przyznane. Strony nie podważyły wiarygodności tych dokumentów. Sąd również nie powziął wątpliwości co do wiarygodności wskazanych dokumentów.

W tym stanie rzeczy, w myśl art. 138 § 1 kro w zw. z art. 133 § 2 kro a contrario, Sąd uchylił z dniem 01 stycznia 2016 r. obowiązek alimentacyjny powódki A. P. wobec pozwanej D. T. w kwocie po 200 zł miesięcznie ustalony ugodą zawartą w dniu 02.12.2010 r. w sprawie III RC 623/10 Sądu Rejonowego we Włocławku.

Kosztami postępowania Sąd obciążył powódkę.